

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЛАБОРАТОРІЇ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРОТЯГОМ 2019-2020 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розкриті основні напрямки діяльності Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ, показано важливість соціології як науки та навчальної дисципліни, розглянута специфіка адаптації та особистісні ресурси студентської молоді.

Ключові слова: значення соціології, соціологічні дослідження, адаптації студентської молоді, особистісні ресурси, лабораторія соціологічних досліджень.

Abstract

The article presents the results of the activity of the Laboratory of Sociological Researches of VNTU, shows the importance of sociology as a science and discipline, the specifics of adaptation and personal resources of student youth are considered.

Keywords: the significance of sociology, sociological research, adaptation of student youth, personal resources, laboratory of sociological research.

Соціологія — це розгалужена система знань, яка включає в себе загальну теорію про становлення, розвиток і функціонування соціальних спільностей різного рівня і відносини між ними, це галузеві і спеціальні соціологічні теорії, які охоплюють порівняно вузьку предметну сферу, а також ще більш вузькі спеціалізовані прикладні розробки часткових соціальних проблем [1].

Соціологія вивчає людину як принципово суспільну істоту, тобто як істоту, що народжується, що формується й діє усередині певного співтовариства, усередині певної системи суспільних зв'язків і відносин. Соціологія робить глобальні узагальнення, виводити найбільш загальні закономірності життєдіяльності всього суспільства й окремих соціальних груп у ньому, а також виявляє відношення людини й суспільства, суспільства й природи. Основна особливість соціологічного підходу — комплексний характер [2].

Освіта є найважливішою основою та відображенням рівня розвитку економіки, політики, духовності, культури, моральності як найбільш загальний, інтегральний показник розвитку будь-якого суспільства. Істотне значення має визначення і з'ясування освіти як цілісної соціальної системи. Без цього не можна зрозуміти її сутність, роль і призначення [3].

Дослідження особистісних ресурсів студентської молоді обумовлюється особливостями соціальних, економічних, культурних процесів, характерних для суспільства. Умови конкуренції вимагають від людини вміння пристосовуватися до нових реалій та досягати успіху як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті [4].

Лабораторія соціологічних досліджень ВНТУ протягом 2019-2020 навчального року виконувала свою діяльність за такими напрямками. Соціологічний напрямок діяльності лабораторії передбачає оцінку якості освітнього процесу, здійснення моніторингу актуальних проблем студентської молоді та професорсько-викладацького складу ВНТУ та популяризацію соціологічної інформації серед населення;

За звітний період лабораторією було:

- Складена програма, розроблено інструментарій та проведено дослідження на тему «Мотиви вступу у ВНТУ» серед студентів першого курсу ФІТКІ, ФМТ, ІнЕБМД
- Спільно з розробниками системи JetIq, розроблено інструментарій та проведено з використанням системи JetIq дослідження на тему «Джерела інформації про вступу у ВНТУ» серед студентів першого курсу ФІТКІ (опитано 152 студента);
- Розроблено інструментарій та запрограмовано опитувальний модуль на сайті Лабораторії за темою «Оцінка якості освітнього процесу» та «Оцінка навчальної дисципліни», які розглянуті та затверджені Методичною Радою ВНТУ.
- Розроблено інструментарій, запрограмовано опитувальний модуль та в грудні 2019 на сайті Лабораторії проведено опитування студентів першого курсу факультету МІБ на тему «Проблема адаптації студентів у ВНЗ»;

- В жовтні 2019 року складена програми, розроблено інструментарій та проведено опитування студентів 2 курсу групи П-186 ФМІБ «Оцінювання освітнього процесу та рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»;
- Оброблені результати та підготовлений звіт про опитування студентів 2 курсу групи П-186 ФМІБ «Оцінювання освітнього процесу та рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ»;
- В жовтні 2019 року складена програми, розроблено інструментарій та опитано магістрантів (третьій семестр навчання), група 1ТТ-18М «Оцінювання освітнього процесу для магістрантів ВНТУ»;
- Оброблені результати та підготовлений звіт про опитування магістрантів (третьій семестр навчання), група 1ТТ-18М «Оцінювання освітнього процесу для магістрантів ВНТУ»;
- 28.01.2020-14.02.2020 року проведене соціологічне опитування студентів на тему: «Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ» Об'єкт дослідження: студенти першого, другого, третього, четвертого курсу стаціонарної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) курсу спеціальності 183 - «Технології захисту навколишнього середовища. Інженерна екологія та ресурсозберігаючі технології», Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля;
- 26.02.2020 - 28.02.2020 проведене соціологічне опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему: «Оцінювання освітнього процесу здобувачами освітньої програми бакалавра ВНТУ», об'єкт дослідження: студенти стаціонарної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) другого, третього та четвертого курсів Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля, спеціальностей 183 - «Технології захисту навколишнього середовища. Інженерна екологія та ресурсозберігаючі технології»;
- 15.04.2020-17.04.2020 року проведене соціологічне опитування студентів, оброблені результати та підготовлений звіт на тему: «Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ», об'єкт дослідження: студенти стаціонарної форми навчання (здобувачі освітньої програми бакалавра) другого, третього та четвертого курсу спеціальності 183 - «Технології захисту навколишнього середовища. Інженерна екологія та ресурсозберігаючі технології», Інституту екологічної безпеки та моніторингу довкілля;
- 10.04.2020 – 16.04.2020 розроблений інструментарій, створена гуглформа, проведене опитування, оброблені результати та створений звіт про проведене соціологічне опитування на тему: «Залученність до дистанційного навчання під час карантину», об'єкт дослідження: студенти 1, 2, 3, 4 курсів бакалаврату та магістранти 1 та 2 року навчання. Усього було розіслано 4110 запрошень взяти участь в опитуванні. Метод дослідження: інтернетопитування. Доступ до анкети https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSefmPcW1HyoV7G5HVW0_Z-tKtdSt7dEOtSp3vt-6RQabXozjQ/viewform Виконавець: науковий керівник Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ к.соц.н., доцент Слободянюк А.В. В опитуванні взяли участь 1112 осіб.
- 15.05.2020-21.05.2020 створена гуглформа, проведене повторне опитування, оброблені результати та створений звіт про проведене соціологічне опитування на тему: «Залученність до дистанційного навчання під час карантину», об'єкт дослідження: студенти 1, 2, 3, 4 курсів бакалаврату та магістранти 1 та 2 року навчання. Усього було розіслано 4008 запрошень взяти участь в опитуванні. Метод дослідження: інтернетопитування. Доступ до анкети https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSefmPcW1HyoV7G5HVW0_Z-tKtdSt7dEOtSp3vt-6RQabXozjQ/viewform Виконавець: науковий керівник Лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ к.соц.н., доцент Слободянюк А.В. В опитуванні взяли участь 560 осіб.
- Результати порівняльного дослідження «Залученості студентів ВНТУ до дистанційного навчання під час карантину» оприлюднені на сайті Лабораторії соціологічних досліджень.
- Постійно адмініструється офіційний сайт Лабораторії соціологічних досліджень;
- Разом із студентами проведені порівняльні експрес-опитування та опубліковані матеріали на наукових конференціях за темами:

№	Назва дослідження	Форма звітності
1	Проведення вільного часу	Ліщук А. Р. Проведення вільного часу (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. Р. Ліщук, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу:

		https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/10552 .
2	Здоровий спосіб життя студентів	Бабієнко К. В. Здоровий спосіб життя студентів (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / К. В. Бабієнко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9824 .
3	Матеріальні труднощі очима студентів	Слободянюк А. В. Матеріальні труднощі очима студентів [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, К. Р. Ляшок // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9860 .
4	Взаємовідносини у колективі	Дарморіс Б. Г. Взаємовідносини у колективі (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / Б. Г. Дарморіс, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9834 .
5	Вплив соціально-демографічних факторів на вибір професії	Слободянюк А. В. Вплив соціально-демографічних факторів на вибір професії [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, В. І. Литвинюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9856 .
6	Забруднення навколишнього середовища	Слободянюк А. В. Забруднення навколишнього середовища (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, В. В. Кондратюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9848 .
7	Бачення майбутнього нашого суспільства	Доцюк Д. В. Бачення майбутнього нашого суспільства [Електронний ресурс] / Д. В. Доцюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9839 .
8		Гаврилюк А. А. Ставлення до дружби (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. А. Гаврилюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9827 .
9	Риси молодіжної субкультури	Липецька О. Р. Риси молодіжної субкультури [Електронний ресурс] / О. Р. Липецька, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9853 .

10	Роль жінки та чоловіка в сучасному суспільстві	Коломієць В. І. Роль жінки та чоловіка в сучасному суспільстві (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / В. І. Коломієць, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9840 .
11	Шляхи попередження конфліктів в колективі	Слободянюк А. В. Шляхи попередження конфліктів в колективі (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, О. С. Нячур // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9862 .
12	Виховання дітей в сім'ї	Колосов А. В. Виховання дітей в сім'ї (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. В. Колосов, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9843 .
13	Взаємозв'язок здоров'я та вживання алкоголю	Пилипенко В. О. Взаємозв'язок здоров'я та вживання алкоголю [Електронний ресурс] / В. О. Пилипенко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9934 .
14	Інформаційна система Internet в житті студента	Кучер Р. В. Інформаційна система Internet в житті студента (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / Р. В. Кучер, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9852 .
15	Роль чоловіка та жінки в сучасному суспільстві	Гребінь М. М. Роль чоловіка та жінки в сучасному суспільстві (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / М. М. Гребінь, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9828 .
16	Тероризм як глобальна сучасна проблема людства	Пелешок А. П. Тероризм як глобальна сучасна проблема людства [Електронний ресурс] / А. П. Пелешок, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9931 .
17	Вплив телебачення: проблеми та наслідки	Вознюк В. А. Вплив телебачення: проблеми та наслідки (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / В. А. Вознюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-

		hum/all-hum-2020/paper/view/9825 .
18	Сенс життя	Конопко О. П. Сенс життя (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / О. П. Конопко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9851 .
19	Сутність політичної влади та її роль у суспільстві	Маліцька М. С. Сутність політичної влади та її роль у суспільстві [Електронний ресурс] / М. С. Маліцька, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9926 .
20	Застосування основних методів збору й аналізу соціологічної інформації	Зелінська Д. О. Застосування основних методів збору й аналізу соціологічної інформації [Електронний ресурс] / Д. О. Зелінська, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9244 .
21	Вплив соціології на розвиток сучасних наук і дисциплін	Гірдвайніс В. А. Вплив соціології на розвиток сучасних наук і дисциплін [Електронний ресурс] / В. А. Гірдвайніс, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9245 .
22	Політичне лідерство та його роль у суспільстві	Рибаченко Т. С. Політичне лідерство та його роль у суспільстві [Електронний ресурс] / Т. С. Рибаченко, А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9924 .
23	Основні політичні ідеології сучасності	Кипорук І. О. Основні політичні ідеології сучасності [Електронний ресурс] // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2020)», Вінниця, 18.05.2020 – 29.05.2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020.
24	Сучасні екологічні проблеми	Юрченко М. Д. Сучасні екологічні проблеми [Електронний ресурс] // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2020)», Вінниця, 18.05.2020 – 29.05.2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020.
25	Технологія соціологічного дослідження задоволеності здобувачів ВНТУ вищої освіти якістю освітнього процесу	Слободянюк А. В. Технологія соціологічного дослідження задоволеності здобувачів ВНТУ вищої освіти якістю освітнього процесу [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9937 .
26	Про роботу лабораторії	Слободянюк А. В. Про роботу лабораторії соціологічних

соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету за період 2018-2019 навчального року	досліджень Вінницького національного технічного університету за період 2018-2019 навчального року [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9910 .
---	---

- Науковим керівником Лабораторії доцентом Слободянюком А.В. підготовлений виступ-презентація на тему «Про роботу лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ», яку представив на Методичній Раді ВНТУ у вересні 2019 року;
- Науковим керівником Лабораторії доцентом Слободянюком А.В. підготовлений виступ-презентація «Щодо задоволеності здобувачів вищої освіти ВНТУ якістю освітнього процесу», яку представив на Методичній Раді ВНТУ у грудні 2019 року;
- 23 грудня 2019 року Слободянюк А.В. взяв участь у роботі Вченої Ради ВНТУ з доповіддю «Щодо задоволеності здобувачів вищої освіти ВНТУ якістю освітнього процесу»;
- Науковий керівник Лабораторії доцент Слободянюком А.В. взяв участь у роботі експертної комісії НАЗЯВО за спеціальністю 275 - «Транспортні технології на автомобільному транспорті»;
- Науковий керівник Лабораторії доцент Слободянюком А.В. взяв участь у роботі експертної комісії НАЗЯВО за спеціальністю 076 - «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
- Науковий керівник Лабораторії доцент Слободянюком А.В. взяв участь у роботі експертної комісії НАЗЯВО за спеціальністю 183 - «Технології захисту навколишнього середовища. Інженерна екологія та ресурсозберігаючі технології»
- 21 травня 2020 року Слободянюк А.В. року взяв участь у роботі засідання Методичної ради Вінницького національного технічного університету з доповіддю "Щодо стану залученості студентів ВНТУ до дистанційного навчання під час карантину. Результати соціологічного опитування".
- 28 травня 2020 року Слободянюк А.В. взяв участь у роботі Вченої ради Вінницького національного технічного університету з оприлюдненням результатів порівняльного соціологічного дослідження «Залученість до дистанційного навчання під час карантину». Термін проведення: 10.04.2020 – 16.04.2020 (n=1112), друге 15.05.2020 – 21.05.2020 (n=560).

Також при лабораторії соціологічних досліджень працює Студія молодого соціолога, в рамках роботи якої підготовлено 24 студента з публікаціями матеріалів до науково-практичних конференцій.

Лабораторія завжди бере активну участь у процесі реалізації гуманітарної політики та виховної роботи у ВНТУ (за окремим планом).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гіденс Е. Соціологія / Пер. з англ.. В.Шовкун, А.Олійник; Наук. Ред. О.Іващенко. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
2. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] // Вісник «ВП». – 2011. – №1. – С.16-20.
3. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.
4. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95.

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, завідувач лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Slobodyanyuk Anatoly V — PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, head of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.